

Spruzit is een scherp middel en dood alle koudbloedigen die worden geraakt, dus ook biologische bestrijders. Na gebruik van het middel moet opnieuw, dus in grotere aantallen bestjes, de biologie in de kas worden opgebouwd.

BotaniGard

Per 3 december 2004 zijn BotaniGard Vloeibaar (12611 N) en BotaniGard WP (12612 N) in Nederland toegelaten. Sinds enkele weken is BotaniGard Vloeibaar in de handel. Het schimmelpreparaat is vooral tegen witte vlieg ingezet, maar werkt ook tegen andere insecten.

De werkzame stof van BotaniGard Vloeibaar is de insectenparasitaire schimmel *Beauveria bassiana* (stam GHA), deze schimmel was in Nederland voorheen nog niet toegelaten. Uiteraard kan BotaniGard daarmee worden gekwalificeerd als een 'Gewasbeschermingsmiddel van Natuurlijke Oorsprong' (GNO). De formulering van BotaniGard Vloeibaar bevat een plantaardige olie, deze hoeft dan ook niet meer te worden bijgemengd zoals dat bij Mycotal (Addit is een plantaardige olie) wordt geadviseerd. Uit het door toelatingshouder Certis gepresenteerde onderzoek blijkt dat de vloeibare formulering beter werkt dan de poederformulering. BotaniGard Vloeibaar is voorzien van een gevarensymbool Xn (andreskruis met het onderschrift: 'Schadelijk'),

1 liter – de verpakkingseenheid – product bevat 2×10^{13} sporen. De verbruikersadviesprijs ligt rond de 65 à 70 Euro/liter.

Toegestaan is uitsluitend het gebruik als insectenbestrijdingsmiddel toegepast door middel van een gewasbehandeling in de teelten onder glas van:

- aardbeien
- aubergines, courgettes, komkommers, meloenen en paprika's
- bloemisterijgewassen, boomkwekerijgewassen en vaste planten.

Het is niet uitgesloten dat er na toepassing van het middel bij hoge luchtvochtigheid nuttige insecten geïnfecteerd worden met *Beauveria bassiana*. Raadpleeg hiervoor de technische informatie van de leverancier. Het effect van dit middel op nuttige insecten dient te worden gevolgd om schade aan het systeem van geïntegreerde bestrijding te voorkomen.

Gevaarlijk voor bijen. Verwijder of bedek bijenkorven en hommekasten tijdens het gebruik van het product en gedurende 16 uur na de behandeling.

Asepta NeemAzal-T/S

Asepta NeemAzal-T/S (12455 N) is toegelaten als insecten- en mijtenbestrijdingsmiddel in o.a. de teelt van bloemisterijgewassen onder glas en in de vollegrond. Daarnaast heeft het een toelating gekregen in de teelt van boomkwekerijgewassen, vaste planten, fruit (appel) en aardappelen. Het werkzame deel van het product wordt gewonnen uit zaden van de Neemtrees: *Azadirachta indica*. Asepta NeemAzal-T/S is dus een GNO.

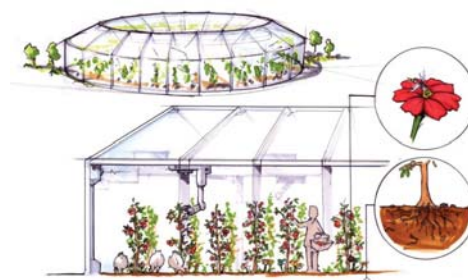
Asepta NeemAzal-T/S heeft een brede werking, de voor de sierteelt belangrijkste op het etiket genoemde doelorganismen zijn wittevlieg (incl. *Bemisia tabaci*), spint, mijten, trips (o.a. *Frankliniella occidentalis*), rups, mineervlieg en diverse luizensoorten (o.a. rozenluis en groene perzikluis).

Hoewel Asepta benadrukt dat het middel zeer gewasveilig is, is het altijd raadzaam om eerst een kleine praktijkproef te doen met het middel. In de praktijk worden soms gewasbeschadigingen waargenomen. Daarnaast heeft het middel ook effect op de biologie in de kas.

Nieuwe kasconcepten

Begin dit jaar waren er in Wageningen twee workshops waar experts met elkaar overlegden over nieuwe methoden voor het sluiten van de energie-, CO₂- en nutriëntenkringloop in de kasteelt. De uitwisselingen leidden tot de ontwikkeling van drie concepten:

1. Interactie van industrie en kasteelt
2. Combinatie van kasteelt met pluimveehouderij en algenteelt of visteelt,
3. Verhoging van efficiëntie van het CO₂-gebruik.

Interactie

Bij de interactie van industrie en kasteelt kan de industrie overtollige warmte en CO₂ leveren aan de kas. Hiertoe is goede afstemming nodig van de energiestromen vanuit de industrie op het energieverbruik in de kas. Er zijn uiteraard logistieke randvoorwaarden, zoals de afstand tussen industrie en kas. Verder dient te worden onderzocht voor welke soorten kasteelt deze optie geschikt is.

Combinatie

Bij de combinatie van kasteelt met pluimveehouderij en aquatische teelt worden de afvalstoffen van het pluimvee en de aquatische teelt gebruikt als voedingsbron voor de gewassen, terwijl de algen het water kunnen zuiveren. Daarbij dient te worden nagegaan wat de optimale verhouding is tussen de omvang van de verschillende onderdelen van de keten. Ook risico's op het terrein van bodempathogenen en dier- en plantenziekten dienen te worden bestudeerd.

Efficiënter CO₂ gebruik

Verhoging van de efficiëntie van het CO₂-gebruik door meer sluiten van de kas vraagt om technische vernieuwing, zoals betere koeling en ontvochtiging.

Een vraag is wat de beste bronnen van CO₂ zijn. Andere punten van onderzoek zijn samenstelling van de lucht in de kas en effecten op ziektenrisico's. Naar aanleiding van de gedachtenwisselingen tijdens de workshops is een sterkte-/zwakte-analyse van de drie concepten gemaakt en zijn de markt-perspectieven bestudeerd. Met deze analyses zullen de komende maanden verschillende ondernemers worden benaderd om hun interesse voor toepassing van de concepten te peilen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Greet Blom 0317-421540

Gezocht: telers die iets extra's willen doen op het bedrijf

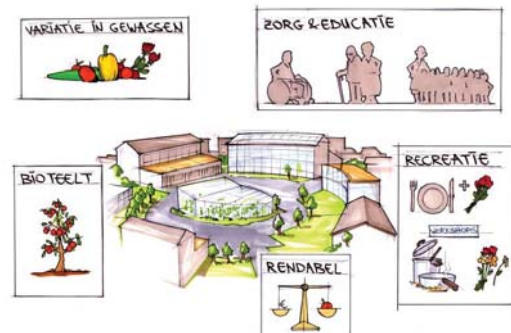
PPO is op zoek naar biologische telers die interesse hebben om mee te denken over de bedrijfsverbreiding. Bij verbreding kan gedacht worden aan zelfpluk, zorgverlening, kinderopvang, workshops op het bedrijf, maar ook aan openstelling voor schoolklassen, etcetera.

In andere agrarische sectoren zijn voorbeelden te vinden van bedrijven die hiermee al enige tijd bezig zijn. PPO heeft verschillende personen, bedrijven en instellingen benaderd met de vraag welke mogelijkheden zij zien voor de (biologische) glastuinbouw. Daaruit bleek dat men juist mogelijkheden ziet voor de biologische glastuinbouw; voor de glastuinbouw omdat het overdekt is en je het er als bezoeker dus altijd lekker droog en warm hebt, en voor biologische teelt omdat het gaat om 'traditionele – en grondteelt', 'ambachtelijk', en 'er zijn veel verschillende teelten en planten te zien'.

Geïnteresseerde telers worden in eerste instantie gevraagd om mee te denken over mogelijkheden en beperkingen rondom bedrijfsverbreiding. Dit gebeurt o.a. in groepsbijeenkomsten met collega-telers en vertegenwoordigers van bijv. zorginstellingen, scholen, etc. We willen in de bijeenkomst(en) ook akkerbouwers en veehouders met ervaring op dit terrein uitnodigen om over hun ervaringen te vertellen.

Deelname aan de bijeenkomst(en) betekent niet dat je als teler verplicht wordt om het uiteindelijk op het eigen bedrijf te gaan toepassen. Het gaat voorlopig alleen om kritisch meedenken en brainstormen. Wanneer vervolgens wel serieuze interesse bestaat om iets te gaan uitproberen op het eigen bedrijf, kan daar vanuit het project ondersteuning worden geleverd.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carin van der Lans, tel: 0174- 63 67 94

Agenda

- 7 september Beleid ontmoet praktijk te Brielle
- 6 oktober 2005 "Gezonde bodem"

Aan dit nummer werkten mee: Willemijn Cuijpers (LBI), Greet Blom (PRI), Carin van der Lans (PPO), en Leen Janmaat (DLV)